

FÖRSLAG

Regional handlingsplan för civilsamhälle och social ekonomi 2026- 2030

**Regional handlingsplan för civilsamhälle och social
ekonomi 2026-2030**

Anders Bro

2025-06-23

Diarienummer:24RS6109

Innehåll

Förord.....	4
Sammanfattning	5
Regional utvecklingsstrategi 2022-2030.....	6
Andra styrande dokument på regional nivå	7
Styrande dokument och initiativ på nationell nivå.....	7
Grundläggande principer.....	8
Roller.....	9
Styrande dokument och initiativ på EU-nivå	9
Arbetsprocess för att ta fram planen.....	10
Aktörer som berörs av planen	10
Finansiering av arbete utifrån planen	11
Handlingsplanens syfte	11
Mål, insatsområden och prioriterade aktivitetsområden	11
Insatsområde 1: att bidra till en ökad förståelse för civilsamhällets och den sociala ekonomins betydelse i utvecklingen av Örebro län	12
Prioriterade aktivitetsområden	12
Insatsområde 2: att skapa långsiktiga förutsättningar för civilsamhället och den sociala ekonomin i Örebro län	13
Prioriterade aktivitetsområden	13
Insatsområde 3: att skapa, stärka och samordna nätverk och mötesplatser för frågor om civilsamhälle och social ekonomi i Örebro län	15
Prioriterade aktivitetsområden	15
Insatsområde 4: att bidra till ett stärkt erfarenhetsutbyte kring civilsamhälle och social ekonomi i Örebro län genom ökad internationell samverkan	16
Prioriterade aktivitetsområden	16
Referenser och litteratur	17

Förord

Skall skrivas

REMISSVERSION

Sammanfattning

Regional utvecklingsstrategi 2022-2030 (RUS) visar den länsgemensamma färdriktningen för utvecklingen av Örebro län. Strategin består av 10 prioriterade områden. Denna handlingsplan handlar primärt om det prioriterade området *Social sammanhållning och demokrati*, med särskilt fokus på civilsamhällets och den sociala ekonomins betydelse.

Civilsamhällets organisationer är självständiga aktörer. Civilsamhället, med sin egen logik och särskilda värden, spelar en viktig roll i den regionala utvecklingen. Civilsamhällets organisationer kan fylla olika roller och vara bärare av olika värden. Utöver att finnas och verka utifrån sin egen logik är civilsamhället därtill en viktig samverkanspartner för att arbeta med de frågor som identifieras i den regionala utvecklingsstrategin och i det löpande arbetet att uppnå en hållbar utveckling. Civilsamhället är i synnerhet viktigt för att nå de sociala hållbarhetsmål som pekas ut i Agenda 2030. För att stötta civilsamhällets etablerade former och aktiviteter, men också dess löpande förnyelse, krävs stöd från offentlig sektor. För att markera civilsamhällets ekonomiska betydelse har begreppet social ekonomi kommit att användas allt mer, i synnerhet i europeiska och internationella sammanhang.

Regional handlingsplan för civilsamhälle och social ekonomi 2026-2030 beskriver ett politikområde som växer i betydelse nationellt och internationellt. I utvecklingsarbetet är åtskilliga aktörer berörda och inblandade, först och främst civilsamhällets egna organisationer, men också offentlig sektor och det privata näringslivet. Även universitet spelar en viktig roll. Samtliga samhällssektorer är viktiga för att hantera våra gemensamma samhällsutmaningar.

För att bidra till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin har föreliggande handlingsplan som grundläggande mål ett ökat samt stärkt deltagande och inflytande av civilsamhälle och social ekonomi i utvecklingen av Örebro län. Handlingsplanen har fyra insatsområden med prioriterade aktivitetsområden:

1. att bidra till en ökad förståelse för civilsamhällets och den sociala ekonomins betydelse i utvecklingen av Örebro län.
2. att skapa långsiktiga förutsättningar för civilsamhället och den sociala ekonomin i Örebro län.
3. att skapa, stärka och samordna nätverk och mötesplatser för frågor om civilsamhälle och social ekonomi i Örebro län.
4. att bidra till ett ökat erfarenhetsutbyte genom internationell samverkan kring civilsamhälle och social ekonomi i Örebro län.

Begreppen civilsamhälle och social ekonomi

Civilsamhället definieras här som en arena, skild från det offentliga, marknaden och det enskilda hushållet, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen (jfr. SOU 2016:13). Ur ett formellt och organisatoriskt perspektiv ingår följande juridiska former i civilsamhället: ideella föreningar, ekonomiska föreningar, stiftelser, kooperativa hyresrättsföreningar, bostadsrättsföreningar, samfälligheter, ömsesidiga försäkringsbolag samt trossamfund.

Social ekonomi definieras här som organiserade verksamheter som primärt har samhällseliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn. Dessa sociala och ekonomiska verksamheter bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ, stiftelser och liknande sammanslutningar. Verksamheter inom den sociala ekonomin har allmännyttan eller medlemsnytta, inte vinstintresse, som främsta drivkraft (Ds 1998:48, Kulturdepartementet 1999). Ur ett formellt och organisatoriskt perspektiv ingår samtliga av civilsamhällets associationsformer (se ovan) samt sociala företag, oavsett vilken associationsform verksamheten bedrivs i.

Begreppet civilsamhälle har en stor spridning i Sverige medan begreppet social ekonomi har en större spridning i andra europeiska länder och internationellt.

Regional utvecklingsstrategi 2022-2030

Syftet med den regionala utvecklingsstrategin är att erbjuda en länsgemensam riktning och visa på prioriterade insatsområden för hur vi tillsammans kan ta tillvara länets potential för utveckling och tillväxt. De övergripande målen i strategin är stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet samt god resurseffektivitet. Strategin består av ett antal prioriterade områden. Föreliggande handlingsplan handlar primärt om det prioriterade området *Social sammanhållning och demokrati*, med särskilt fokus på civilsamhällets och den sociala ekonomins betydelse.

Inom detta prioriterade område anger den regionala utvecklingsstrategin två strategiska inriktningar som har betydelse för denna handlingsplan. Den första inriktningen är att *skapa goda förutsättningar för ett starkt civilsamhälle, en stark folkbildning och sociala företag*. Den andra strategiska inriktningen är att *stärka insatser som bidrar till en inkluderande digitalisering och ökad internationell samverkan*. Utvecklingsstrategin pekar också ut tre önskvärda lägen 2030. Det första är att *alla har möjlighet att forma sina liv*, där jämlikhet och jämställdhet är

vägledande principer. Det andra är *ökad delaktighet i samhället* och det tredje önskvärda läget är *socialt företagande och innovation som möter samhällsutmaningar*.

Andra styrande dokument på regional nivå

Vid sidan av regional utvecklingsstrategi och föreliggande handlingsplan finns det flera andra styrande strategier som bidrar till att stärka förutsättningarna för civilsamhälle och social ekonomi i Örebro län. Den regionala innovationsstrategin för smart specialisering kan användas för att motivera aktiviteter för framväxten av sociala innovationer inom civilsamhälle och social ekonomi medan den regionala handlingsplanen för kompetensförsörjning kan stötta aktiviteter som inriktas på civilsamhällets och den sociala ekonomins betydelse för länets arbetsmarknad och kompetensförsörjning. Andra styrande strategier är till exempel länets Kulturplan och Biblioteksplan som pekar på sambandet mellan kultur, civilsamhälle och social ekonomi. Överenskommelsen om god och jämlik hälsa visar sektorns betydelse för hälsoinsatser i länet och den regionala internationaliseringsstrategin ger vägledning för civilsamhällets och den sociala ekonomins internationalisering.

Styrande dokument och initiativ på nationell nivå

Under de senaste åren har flera offentliga satsningar på nationell nivå genomförts i Sverige för att stärka det svenska civilsamhället. Samtliga är viktiga för de insatser som genomförs med ledning av Handlingsplan för civilsamhälle och social ekonomi 2026-2030. Under 2009 presenterade den dåvarande regeringen en proposition under rubriken *En politik för det civila samhället*. Regeringen ville lyfta fram det civila samhällets betydelse samt utveckla och tydliggöra relationen mellan staten och det civila samhället (Proposition 2009/10:55). Samma regering initierade senare arbetet med den s.k. Överenskommelsen mellan det offentliga och civilsamhället inom det sociala området. Ett särskilt Överenskommelsekansli inrättades och flera överenskommelser såg dagens ljus i Örebro län.

Samma år som principerna för civilsamhället presenterades i *Utredningen för ett stärkt civilsamhälle* (SOU 2016:13) överlämnades utredningen *Ordning och reda i välfärden* (SOU 2016:78). Utredningen hade uppdraget att föreslå ett nytt regelverk för offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster. Utredningen hade även haft i uppdrag att analysera och se över regelverket för upphandling och lagen om valfrihetssystem (LOV) som används när privata aktörer anförts att utföra

välståndstjänster. Översynen syftade bl.a. till att lämna förslag om hur regelverken kunde förenklas och göras mer flexibla och om hur de kunde ändras för att förbättra förutsättningarna för idéburna aktörer.

I *Idéburen välfärd – betänkande från utredningen om idéburna aktörer i välfärden* (SOU 2019:56) pekar utredningen på att åtskilliga av välfärdsstatens institutioner har rötter i verksamheter som en gång utvecklades i civilsamhället. Utredningen betonar vikten av samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhället för att utveckla samhällets välfärdsverksamhet.

Under 2018 presenterade också regeringen den första nationella strategin för sociala företag och sociala innovationer (Regeringskansliet 2018, Sveriges Kommuner och Regioner 2020). Strategin betonar att sociala företag kan bedrivas inom civilsamhället och inom privat näringsliv. Ett socialt företag är ett företag som, oberoende av associationsform, använder den affärsmässiga verksamheten som ett medel för att uppnå ett eller flera specifika samhällsnyttiga mål, mäter sitt resultat i relation till uppfyllelsen av de samhällsnyttiga mål företaget har angett samt återinvesterar merparten av sitt eventuella ekonomiska överskott i verksamheten eller i liknande verksamheter.

Grundläggande principer

Den nationella politiken inom det här området vilar på ett antal grundläggande principer som beskrivs i *Utredningen för ett stärkt civilsamhälle* (SOU 2016:13).

- *Principen om självständigt och oberoende* betyder att organisationerna och deras medlemmar ska ha möjlighet att självständigt bedriva sin verksamhet utan obefogad kontroll eller inblandning av offentliga aktörer.
- *Principen om dialog* att förhållandet mellan offentlig sektor och det civila samhället bör präglas av dialog för att bredda och fördjupa beslutsunderlag och för att bidra till ömsesidig förståelse och förtroende.
- *Principen om kvalitet* betyder att icke-vinstdrivande verksamhet i sig har ett egenvärde eftersom den bedrivs utifrån en viss värdegrund och utformas i samspel med sina medlemmar och brukare.
- *Principen om långsiktighet* betyder att goda, långsiktiga och stabila förutsättningar är nödvändiga för civilsamhällets existens och verksamhet. Detta omfattar bl.a. stabilitet i bidragssystemen, fördelningen mellan olika bidragsformer, rättsliga förutsättningar och de generella villkoren för civila samhället.
- *Principen om öppenhet och insyn* betyder att förtroende mellan offentliga aktörer och det civila samhället bygger på transparenta beslutsprocesser. Genom det offentligas öppenhet och insyn möjliggörs civilsamhällets funktion som röstbärare

och opinionsbildare (se nedan), samtidigt som delar av civilsamhällets verksamhet finansieras av skattemedel, vilket kräver öppenhet i redovisningen.

- Principen om *mångfald* handlar bl.a. handlar om jämställdhet och ickediskriminering samt innebär att civilsamhället avspeglar och omfattar människor från olika delar av befolkningen.

Roller

Vid sidan av dessa principer vilar stora delar av den nationella politiken också på att civilsamhället har fem roller. Några av dem beskrivs kortfattat i den regionala utvecklingsstrategin, t.ex. deras betydelse för demokrati och sammanhållning, men också för dess betydelse för framväxten av sociala företag och sociala innovationer. De fem roller som i forskning och utredningssammanhang brukar förknippas med civilsamhälle och social ekonomi är följande (jfr. Harding 2012).

- Rollen som *röstbärare* betyder att en organisation kan fungera som företrädare för medlemmarnas eller deltagarnas intressen och åsikter. Genom att vara röstbärare kan organisationen delta i det demokratiska samtalet.
- Rollen som *alternativ serviceproducent* betyder att civilsamhällets och den sociala ekonomins aktörer, vid sidan av offentligt ägda eller vinstdrivande tjänsteproducenter, kan erbjuda produkter, tjänster och service inom vård och omsorg, skola eller andra verksamhetsområden.
- Rollen att erbjuda *gemenskap* betyder att civilsamhället bidrar till att skapa sociala nätverk och stimulerar en känsla av gemenskap mellan dem som deltar i organisationernas verksamheter.
- Rollen som *demokratiskola* betyder att organisationerna erbjuder en plats där människor tillägnar sig demokratiska färdigheter och värderingar.
- Rollen som en *motvikt* eller som ett alternativ till offentliga eller vinstdrivande aktörer och sammanhang är ett sammanvägt resultat av ovanstående roller.

Styrande dokument och initiativ på EU-nivå

På EU-nivå finns ges social ekonomi ett väsentligt utrymme. Ofta används uttrycket en social och solidaritetsbaserad ekonomi för att peka på dess starka betydelse för utvecklingen av ett breddat tillväxttänkande där medborgare och ett underifrånperspektiv står i fokus. EU-kommissionen pekar ut den sociala ekonomin som ett av flera industriella kluster i Europa. EU-kommissionen har lanserat ett flertal olika initiativ där betydelsen av social ekonomi betonas för att skapa riktiga jobb, social inkludering, främjande av entreprenörskap, tillgång till allmän social service, sociala och miljömässiga innovationer och social sammanhållning.

EU-kommissionens handlingsplan för social ekonomi är särskilt viktig. Handlingsplanen syftar till att skapa de rätta förutsättningarna för att den sociala ekonomin ska kunna utvecklas, öka möjligheterna för organisationer inom den sociala ekonomin att starta upp och expandera samt att säkerställa att den sociala ekonomin och dess potential erkänns (Social Economy Action Plan - European Commission).

Genom en särskild rekommendation har EU:s ministerråd betonat vikten av att nationella och regionala policys om social ekonomi. I rådets rekommendationer rekommenderas medlemsländerna att vidta åtgärder för att framhålla och stödja den sociala ekonomins roll när den

- underlättar tillträdet till arbetsmarknaden, särskilt för utsatta eller underrepresenterade grupper
- verkar för social inkludering genom att erbjuda tillgängliga sociala tjänster och omsorgstjänster av hög kvalitet
- stimulerar kompetensutveckling, däribland färdigheter som behövs för den digitala och den gröna omställningen
- verkar för social innovation och hållbar ekonomisk utveckling (https://social-economy-gateway.ec.europa.eu/council-recommendation_en).

Arbetsprocess för att ta fram planen

Under hösten 2024 fattade Kulturnämnden beslut om att revidera Handlingsplan för civilsamhälle och social ekonomi 2022-2025. Arbetet med att formulera föreliggande plan har samordnats av Område kultur och ideell sektor inom förvaltningen Regional utveckling. Kulturnämnden har löpande informerats om arbetet. Mot bakgrund av genomförandet av den tidigare handlingsplanen har samtal och workshops genomförts med flera verksamheter inom Region Örebro län och med företrädare för offentlig sektor samt civilsamhälle/social ekonomi i Örebro län. En remissversion skickades ut xxx. Mot bakgrund av inkomna remissvar utformades den slutliga versionen. Planen fastställdes av Kulturnämnden 2025-xx-xx.

Aktörer som berörs av planen

Många aktörer i Örebro län kan vägledas av denna handlingsplan. Civilsamhällets och den sociala ekonomins egna organisationer kan var för sig eller tillsammans finna stöd i planens insats- och aktivitetsområden, allt efter intresse och egen kapacitet. Inom offentlig sektor har först och främst Region Örebro län och länets kommuner viktiga roller, både genom de partnerskap, brukarråd och dialogmöten som

organiseras med föreningar och studieförbund, men också i de samverkansråd där Region Örebro län möter länets kommuner. Länets fyra samordningsförbund (Finsam) spelar också en stor roll. De möter delar av civilsamhället och den sociala ekonomin genom sin finansiella samordning av rehabiliteringsinsatser. Örebro universitet spelar en viktig roll genom sin forskning och utbildningsverksamhet men också i olika utvecklingssatsningar. Det privata näringslivet berörs också av denna handlingsplan.

Finansiering av arbete utifrån planen

Handlingsplan för civilsamhälle och social ekonomi 2026-2030 har ingen egen budget. Socialfonden och regionalfonden kan delvis finansiera satsningar som passar för den här handlingsplanen. De så kallade 1:1-medlen, som ska ligga till grund för regionala tillväxtåtgärder, kan mot bakgrund av regionalt politiskt fastställda prioriteringar delvis användas som medfinansiering. Det finns utvecklingsinriktad finansiering att tillgå i form av sociala investeringsfonder i några av länets kommuner. Vid sidan av dessa finansieringsformer finns utlysningar från både nationella och europeiska program.

Handlingsplanens syfte

Regional handlingsplan för civilsamhälle och social ekonomi 2026-2030 tar sin omedelbara utgångspunkt i önskvärda lägen och strategiska inriktningar i den regionala utvecklingsstrategin. Syftet med handlingsplanen är att fungera som ett styrdokument för det regionala arbetet kring civilsamhälle och social ekonomi.

Mål, insatsområden och prioriterade aktivitetsområden

För att bidra till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin har föreliggande handlingsplan som grundläggande mål ett ökat samt stärkt deltagande och inflytande av civilsamhälle och social ekonomi i utvecklingen av Örebro län. I dialog med aktörer i länet har fyra insatsområden samt prioriterade aktivitetsområden utmejslats.

Insatsområde 1: att bidra till en ökad förståelse för civilsamhällets och den sociala ekonomins betydelse i utvecklingen av Örebro län

Civilsamhällets och den sociala ekonomins aktörer har ofta en god förståelse för hur och på vilket sätt dess egna insatser bidrar till samhällsutvecklingen. Men det är viktigt att förståelsen inte bara finns hos civilsamhället och den sociala ekonomin. Lika viktigt är det att förtroendevalda och tjänstepersoner inom offentlig sektor, forskare och andra aktörer inom universitet samt företrädare för privat näringsliv förstår vilken roll och betydelse civilsamhället och den sociala ekonomin har i utvecklingen av Örebro län. Här handlar det om alltifrån att vara en garant för demokratin till att möta samhällsutmaningar i samverkan med andra. Kunskapen om civilsamhällets och den sociala ekonomins egenvärde, dess betydelse samt om dess omfattning och utbredning behöver stärkas bland alla samhällssektorer.

Prioriterade aktivitetsområden

Verka för att öka och stärka kunskapen om civilsamhällets och den sociala ekonomins grundläggande värden och roller

Det är viktigt att genomföra aktiviteter i hela länet som uppmärksammar och betonar civilsamhället och den sociala ekonomin. Aktiviteterna kan utgå ifrån de principer och roller som präglar civilsamhälle och social ekonomi. Aktiviteterna bör riktas mot olika målgrupper och klargöra civilsamhällets och den sociala ekonomins egenvärde.

Verka för att säkerställa tillgången till statistik om civilsamhället och den sociala ekonomin i Örebro län

Tillgången på statistik för civilsamhälle och social ekonomi är begränsad i Sverige. Civilsamhället och den sociala ekonomin låter sig heller inte fångas och beskrivas på samma sätt som till exempel offentlig verksamhet. Mot bakgrund av civilsamhällets och den sociala ekonomins principer och roller kan statistik utvecklas. Härigenom kan vi få viktiga underlag som bidrar till att beskriva sektorns omfattning, utbredning och betydelse. Utvecklad statistik kan också bidra till att beskriva de nya samverkansformer som håller på att växa fram i länet, hur innovationskraft och entreprenörskap tar sig uttryck samt hur sektorn bidrar till att hantera samhällsutmaningar.

Verka för att öka och stärka kunskapen om civilsamhällets och den sociala ekonomins betydelse för lokal och regional utveckling samt för utvecklingen av olika verksamhetsområden.

Civilsamhälle och social ekonomi utgör en central del av samhället och det är viktigt att öka och stärka kunskapen om hur dessa organisationer bidrar till att utveckla Örebro län. Det är viktigt att genomföra aktiviteter som visar hur civilsamhälle och social ekonomi kan utveckla både tätorter och landsbygd. Det är också viktigt att genomföra aktiviteter som visar hur civilsamhälle och social ekonomi bidrar till utvecklingen av olika verksamhetsområden, till exempel *cirkulär ekonomi* där åtskilliga organisationer redan verkar för att minska vårt gemensamma klimatavtryck eller inom *kulturområdet* där åtskilliga organisationer spelar en viktig roll genom att erbjuda forum för ett rikt konst- och kulturliv i hela länet. Det är också viktigt att genomföra aktiviteter som visar hur civilsamhälle och social ekonomi bidrar till utvecklingen av *arbetsmarknaden*, inte bara för de chefer och medarbetare som här har sin ordinarie anställning, men också för de som behöver särskilt stöd att etablera sig på arbetsmarknaden. Aktiviteter bör också genomföras som visar på vikten av hur civilsamhället och den sociala ekonomin på olika sätt deltar i vår *välfärdsproduktion* och ingår i den löpande utvecklingen av länets *näringsliv*. Aktiviteter som visar hur civilsamhälle och social ekonomi bidrar till utvecklingen av *sociala innovationer* är av avgörande betydelse.

Insatsområde 2: att skapa långsiktiga förutsättningar för civilsamhället och den sociala ekonomin i Örebro län

Även om civilsamhällets och den sociala ekonomins organisationer är självständiga aktörer och fristående från offentlig verksamhet har många av dem en relation till den offentliga sektorn och dess olika stödformer. För vissa organisationer är föreningsbidraget den största intäkten. Redan idag fördelas åtskilliga miljoner i föreningsbidrag inom Örebro län. Andra organisationer säljer tjänster till offentlig sektor och privat näringsliv. För att kunna planera och bedriva sin verksamhet långsiktigt och strategiskt behöver många organisationer därför god kunskap om vilka förutsättningar man verkar under, i synnerhet de organisationer som är arbetsgivare. Härutöver finns mer utvecklingsinriktade stödformer i länet, bland annat sociala investeringsfonder i några av länets kommuner och Mikrofonden Mälardalen som på olika sätt kan komma civilsamhället och den sociala ekonomin till del.

Prioriterade aktivitetsområden

Verka för att utveckla de offentliga föreningsstöden

Föreningsstödet är en av de viktigaste delarna i hur offentlig sektor kan skapa förutsättningar för många organisationer. För att säkerställa och garantera många föreningars verksamhet är det viktigt att det offentliga föreningsstödet bibehålls och utvecklas.

Verka för utvecklade finansieringsformer och andra stödfunktioner

Utöver föreningsstödet behöver de befintliga finansieringsformerna och stödstrukturerna löpande ses över och utvecklas. Här kan särskilt anpassade och riktade stöd tas fram för verksamheter inom civilsamhälle och social ekonomi som på olika sätt vill bidra till att hantera samhällsutmaningar.

Stöd och resurser till sociala innovationer behöver utvecklas, både för att fånga upp idéutveckling i tidigt skede, samt för att utveckla, testa och att sprida idéer och lösningar. De sociala innovationernas förutsättningar behöver stärkas i länets innovationsstödjande system.

Aktiviteter som bidrar till att stärka och utveckla civilsamhällets och den sociala ekonomins eget riskkapitalinstitut - Mikrofonden Mälardalen – behöver genomföras. Härigenom kan investeringar i verksamheter som är kooperativt eller ideellt organiserade och som har samhällsnytta i fokus ökas, men också för att bidra till att identifiera och utveckla nya företag, bland annat ur länets informella ekonomi.

Verka för att stärka och utveckla sociala företag

De sociala företagen har särskilda behov av stöd. Här kan aktiviteter genomföras för att stärka både finansiering och kompetensutveckling. Särskilda aktiviteter kan också genomföras för att utveckla och marknadsföras de sociala företagens produkter, tjänster och service, men också för att nå nya kundgrupper.

Öka kunskapen om upphandling och annan samverkan

Upphandling är ett kraftfullt verktyg. Offentlig sektor har ett stort ansvar för att genomföra särskilda utbildnings- och informationsinsatser där aktuella regler kring upphandling klargörs. Mot bakgrund av denna handlingsplan bör särskild tonvikt läggas på hur offentlig sektor kan sluta avtal med civilsamhället och den sociala ekonomin. Vid dessa utbildnings- och informationsinsatser bör också andra typer av samverkansformer, till exempel idéburet offentligt partnerskap, klargöras.

Öka upphandlingen av produkter, tjänster och service från civilsamhället och den sociala ekonomin

Offentlig sektor har ett stort ansvar att genomföra upphandlingar med olika typer av leverantörer. Särskilda krav kan till exempel ställas på sociala hänsyn. På liknande sätt kan det traditionella näringslivet också köpa produkter, tjänster och service från civilsamhället och den sociala ekonomin.

Insatsområde 3: att skapa, stärka och samordna nätverk och mötesplatser för frågor om civilsamhälle och social ekonomi i Örebro län

Det är betydelsefullt att civilsamhälle och social ekonomi har möjlighet till erfarenhetsutbyte och lärande. Redan idag finns sådana förutsättningar i form av olika nätverk och mötesplatser. Men i takt med att civilsamhälle och social ekonomi får en alltmer framträdande roll i utvecklingen av Örebro län behövs etablerade forum där principer, roller och samverkan ventileras.

Prioriterade aktivitetsområden

Öka erfarenhetsutbytet inom civilsamhälle och social ekonomi

Civilsamhällets och den sociala ekonomins organisationer är självständiga aktörer och fristående från offentlig sektor. Av det skälet är det viktigt att civilsamhället och den sociala ekonomin kan upprätthålla och stärka sitt egenvärde i egna forum och nätverk. Föreningsråd finns i några av länets kommuner. Det finns ett stort behov av att på egen hand öka erfarenhetsutbytet, för att stärka identitet och sammanhållning samt klargöra sina roller och gemensamma förhållningssätt mot offentlig sektor och privat näringsliv.

Öka erfarenhetsbytet mellan offentliga aktörer

Offentlig sektor har en viktig roll i att stärka civilsamhällets och den sociala ekonomins förutsättningar. Erfarenhetsutbytet kan utökas inom offentlig sektor om hur offentliga policydokument och handlingsplaner kan stärka civilsamhälle och social ekonomi. Likaså erfarenhetsutbytet om hur mötesformer och samverkan med civilsamhällets och den sociala ekonomins företrädare kan utvecklas.

Verka för att stärka sektorsövergripande nätverk och mötesplatser

Vid sidan av att stärka civilsamhällets egna nätverk och lärandet inom offentlig sektor om civilsamhälle och social ekonomi är sektorsövergripande och gemensamma forum av central betydelse. Här kan samtal och strategier om både specifika och avgränsade frågor samt om samhällsutmaningar föras och utvecklas. Inom hälso- och sjukvården finns sedan länge etablerade och betydelsefulla brukarråd. Dialogträffar mellan offentlig sektor och föreningar med föreningsstöd är andra exempel. Projekt eller andra typer av samarbeten där civilsamhället och den sociala ekonomin samverkar med andra aktörer i hanteringen av samhällsutmaningar är viktiga att etablera och utveckla. Partnerskapet för sociala innovationer är ytterligare ett exempel som på regional nivå som involverar både offentlig sektor, universitet och företrädare för civilsamhälle och social ekonomi. Samtliga dessa typer av sektorsövergripande och

gemensamma forum är viktiga för att möta länets samhällsutmaningar och för att utveckla samverkan och roller.

Insatsområde 4: att bidra till ett stärkt erfarenhetsutbyte kring civilsamhälle och social ekonomi i Örebro län genom ökad internationell samverkan

Civilsamhällets och den sociala ekonomins aktörer, offentlig sektor och universitet deltar redan i projekt, nätverk och andra typer av internationella forum som handlar om civilsamhälle och social ekonomi. Genom ett aktivt internationellt deltagande finns det stora möjligheter att dels lära av andra länder, dels sprida kunskaper och erfarenheter från länet till utländska samarbetspartners. Genom ett internationellt deltagande skapas också förutsättningar för olika typer av internationella samarbeten.

Prioriterade aktivitetsområden

Verka för att utveckla det internationella deltagande från Örebro län

Flera internationella forum, nätverk, projekt och enskilda organisationer är relevanta för de ambitioner och målsättningar som Örebro län har inom området civilsamhälle och social ekonomi. Region Örebro län, kommuner, universitetet och civilsamhällets och den sociala ekonomins organisationer – och andra intresserade parter - bör ställa sig positiva till partnersök och till förfrågningar om projekt- och nätverkssamarbete och bör underlätta för aktörer i länet att delta i ett internationellt samarbete. Det betyder ett aktivt deltagande på relevanta forum, konferenser, seminarier/webinarier eller möten. Det innebär också att organisationer i länet själva tar initiativ till att aktivt undersöka intresse för att delta i projektansökningar och projektsamarbeten med utländska partners. Det internationella deltagandet bidrar till lärande och utveckling som ger resultat och effekter för både individer och organisationer i länet.

Öka erfarenhetsutbytet i länet av internationellt deltagande

Det är viktigt att erfarenheter från internationella forum, nätverk, projekt och organisationer ventileras, samordnas och sprids i länet. Erfarenheterna måste komma många till del för att bidra till ett systematiskt lärande. Härigenom kan både strategiska överväganden samt operativa arbetssätt och organisatoriska lösningar i länet vidareutvecklas.

Referenser och litteratur

Ds 1998:48. Social ekonomi i EU-landet Sverige – tradition och förnyelse i samma begrepp.

Kulturdepartementet (1999) *Social ekonomi – en tredje sektor för välfärd, demokrati och tillväxt?* Rapport från en arbetsgrupp. Regeringskansliet, Kulturdepartementet.

Proposition 2009/10:55 *En politik för det civila samhället*.

Regeringskansliet (2018) *Regeringens strategi för sociala företag och sociala innovationer – ett hållbart samhälle genom socialt företagande och social innovation*.

Region Örebro län (2022) *Regional utvecklingsstrategi 2022-2030*.

Social Economy Action Plan - European Commission

SOU 2016:13 *Palett för ett stärkt civilsamhälle*. Betänkande av Utredningen för ett stärkt civilsamhälle.

SOU 2016:78 *Ordning och reda i välfärden*. Betänkande av Valfärdsutredningen.

SOU 2019:56 *I Idéburen välfärd*. Betänkande från utredningen om idéburna aktörer i välfärden.

Sveriges Kommuner och Regioner (2020) *Ny väg till innovativa välfärdslösningar. En handbok om samverkan med sociala företag*. Stockholm: Sveriges Kommuner och Regioner.

https://social-economy-gateway.ec.europa.eu/council-recommendation_en